

Broedgevallen van IJsvogels in 2024

Verdubbeling ten opzichte van 2023

Soms zakt de moed je in de schoenen: is de winter mild, dan krijg je een bak regen waar je eng van wordt. Ja, IJsvogels houden van water en zijn er van afhankelijk maar er zijn grenzen. En het voorjaar was niet beter. Zullen de nesten niet helemaal uitregenen? Houden de boomkluiten het wel? Lastig een antwoord te vinden op deze vragen. Wel helpt het dat het aantal waarnemers flink is gestegen in dit seizoen en dat de broedparen daarom beter in de gaten zijn gehouden. Dat is te zien aan de resultaten van de waarnemingen.

■ Letizia Baas

De waarnemingen zijn het totaal van bevestigingen geregistreerd bij waarneming.nl en van de eigen waarnemers. Het aantal bruikbare waarnemingen dat via waarneming.nl is binnengekomen, is kleiner dan vorig jaar. Toch is het gelukt om via waarneming.nl 9 broedgevallen op te sporen. In totaal zijn er 33 broedsels geteld. Dit is meer dan een verdubbeling vergeleken met 2023 (16). De broedcodes boven de 10: 15 stuks. Bij een broedcode boven de 10 is er zekerheid dat er eieren en/of jongen in het nest zijn (geweest). *De elementen zijn: gebruikt nest of eierschalen, pas uitgevlogen nestblijvers, bezoek van een ouder aan een nest waarvan de inhoud niet kan worden vastgesteld. Ook kan er sprake zijn van transport van voedsel in het nest of van ontlasting uit het nest. Een nest met eieren behoort ook tot de mogelijkheden maar is bij een ijsvogelnest alleen vanaf het water te controleren. Tot slot, en dat is de hoogste code, een ouderpaar met jongen in de buurt van het nest. Zie voor een uitgebreide beschrijving de Sovon-broedcodes.*

Broedgevallen per gebied

Kampioen in de regio is Hoofddorp, daar zijn in ieder geval 9 broedgevallen gevonden (2023:6 broedgevallen bij twee broedparen).

In de polder opereert een viertal waarnemers dat als een geolied bijna professioneel team aan de gang gaat. En erg enthousiast is en blijft. Soms worden deze vier ondersteund door eenlingen die in de buurt wonen. Fijn dat er ook weer gebroed is in de Oeverzwaluwwand in Nieuw-Vennep.

Een goede tweede plaats is voor de Amsterdamse Waterleidingduinen. Daar zijn 7 broedgevallen met zekerheid vastgesteld (2023:2). Er blijven echter nog plekken over waarvan wij weten dat daar in het verleden vaak IJsvogels te zien waren. In totaal zijn 23 (oude) waarnemingsplekken bekend. Wat opvalt is dat bij waarneming.nl wel veel waarnemingen worden gemeld, maar dat deze veelal eenmalig zijn, waardoor het moeilijk is vast te stellen of er sprake is van een broedgeval.

In het gebied Santpoort t/m IJmuiden zijn 3 zekere broedgevallen bekend (2023:2). De streek is echter te groot en te waterrijk voor de huidige waarnemers, waardoor de 11 (reeds bekende) locaties niet goed genoeg konden worden onderzocht. Gelukkig is versterking op komst voor het komende broedseizoen.

In Haarlem is eindelijk weer de spreekwoordelijke beschuit met muisjes uitgedeeld. Op

een locatie in de Poelbroekpolder die beroemd was voor zijn broedsucces, maar verlaten was door ingestorte natuurlijke wanden dan wel gestutte oevers, zijn de wanden hersteld. En gelijk leverde dat twee gelukte broedsels op (2023:0). Ook wordt daar na lang aandringen de watervoorziening hopelijk op korte termijn hersteld, in overleg met het waterschap. De watervoorziening was door een verbouwing van de omgeving gewijzigd, waardoor het waterniveau ernstig is gezakt. Helaas lijkt het er op dat er verdere vertraging ontstaat in dit proces. Wij houden de vinger aan de pols.

In Heemstede zijn vele (oudere) broedlocaties bekend. Maar ondanks de inspanningen van een grote groep waarnemers, zes in totaal, is er eigenlijk weinig gevonden. In het Groenendaalsebos zijn 2 broedgevallen bekend en op de Hartekamp heeft een broedpaar zelfs 3 nesten grootgebracht (2023:1)

Hopelijk wordt het in de regio Heemstede volgend jaar beter. Het werkt natuurlijk erg motiverend voor alle nieuwe 'Heemsteedse' waarnemers als zij eer van hun werk krijgen. In het gebied Overveen-Bloemendaal zijn twee waarnemers actief geweest. Zij vonden slechts 1 broedgeval (2023:1). In dit gebied is nog een aantal 'witte vlekken'. Inmiddels is er een nieuwe waarnemer bijgekomen. Dit was hard nodig omdat een van de vorige waarnemers helaas afscheid heeft moeten nemen.

De forten bij Spaarndam zijn goed bezet. Zowel in het Fort benoorden Spaarndam als het Fort bezuiden Spaarndam was er broedsucces, met 1 respectievelijk 2 broedgevallen (2023:1). In Spaarwoude zelf is ook 1 broedgeval geregistreerd, bij de akkers aan de Noorderweg.

Spaarwoude blijft echter een grote witte vlek tot en met de Amsterdamse Golfbaan. Behalve een enkele waarneming op waarneming.nl met 1 broedgeval zijn er geen bruik-

bare gegevens. Intussen hebben enkele vrijwilligers zich gemeld voor het komende broedseizoen, dus er is hoop op verbetering. In grote delen van het Nationaal Park Zuid-Kennemerland zijn geen eigen waarnemers actief. Wel zijn er natuurlijk leden van de Vogelwerkgroep die hun waarnemingen plaatsen op waarneming.nl. Dit heeft in ieder geval 1 broedgeval opgeleverd bij het Vogelmeer.

Door de verdere vernatting van de duinen zou dit gebied met meer nadruk gemonitord moeten worden. Maar vooralsnog wil ik daar niet meer aandacht aan besteden. Het aantal waarnemers van de IJsvogelwerkgroep loopt al ver in de 20. En dat vind ik een groep die ik overzichtelijk kan houden.

IJsvogelwanden

Ook dit jaar lijkt er niet te zijn gebroed in de luxe ijsvogelwanden die in het verleden op verschillende plekken zijn aangelegd. Dit betekent dat we voorlopig geen nieuwe wanden meer gaan aanleggen.

Inmiddels zijn door mij twee ijsvogelwanden afgeschreven. Een bevindt zich in het Reinaldapark, deze is destijds door de gemeente Haarlem aangelegd en begon gelijk te verzakken. Bovendien ligt deze op een zeer drukke locatie. Hij is door de begroeiing bovendien nu in zijn geheel verdwenen.

Daarnaast is er een kunstwand langs de N208 aan de Overveense kant. Het terrein is niet openbaar en de wand verdwijnt binnen de kortste keren achter een muur van riet. Door de slechte toegankelijkheid is alleen in het voorjaar iets van de wand te zien, mits het riet is verwijderd. Deze wand ligt op zo'n 250-300 meter afstand van een zeer druk fietspad.

Dankwoord

Dank aan alle enthousiaste waarnemers. Ik hoop dat jullie ook in het nieuwe seizoen aan de gang gaan.